

Sygn. akt: *IC 2906/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2020 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Marek Adamczyk
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Katarzyna Ignaszak

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2020 r. w Toruniu

sprawy z powództwa (...) S.A. w B.

przeciwko M. K.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 1.476 zł (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

IC 2906/19

UZASADNIENIE

(...) S.A. w B. wniosła o wydanie przeciwko M. K. nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie weksła własnego, wystawionego przez pozwanego.

Mając na uwadze wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 13.09.2018r., sygn. akt C – 176/17, postanowieniem z 2.10.2019r. sąd stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, a przewodniczący wezwał powódkę do usunięcia braków pozwu w zakresie umożliwiającym ocenę czy umowa podstawowa, której wykonanie było zabezpieczone wekslem in blanco, nie zawierała klauzul abuzywnych (k. 17).

W piśmie przygotowawczym z 11.10.2019r. (k. 21) powódka wyjaśniła, że weksel został jej wręczony dla zabezpieczenia spłaty pożyczki w kwocie 5500zł, udzielonej pozwanemu na podstawie umowy z 31.08.2018r. Pozwany popadł w opóźnienie z zapłatą rat wymagalnych 10.06.2019r. i 10.07.2019r., wobec czego powódka wezwała go do zapłaty , wyznaczając 7-mio dniowy termin, a następnie pismem z 11.08.2019r. wypowiedziała umowę i wezwała do wykupu weksła.

Postanowieniem z 2.12.2019r. sąd stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty (k. 48).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa co do kwoty 5500zł i rozłożenie pozostałej części należności na raty, zarzucając powódce stosowanie klauzul niedozwolonych dotyczących kosztów pożyczki i wskazując na trudną sytuację materialną (k. 106).

Sąd ustalił, co następuje.

W dniu 31.08.2018r. strony zawarły umowę, na podstawie której powódka udzieliła pozwanemu pożyczki w kwocie 5500zł, a pozwany zobowiązał się zwrócić tą kwotę w 36 miesięcznych ratach wraz z odsetkami, których wysokość wynosiła 9,79 %, a ponadto zapłacić powódce opłatę przygotowawczą w kwocie 129zł, prowizję w kwocie 4471zł oraz wynagrodzenie za przyznanie (...) w kwocie 900zł (przy czym wszystkie wymienione koszty zostały skredytowane).

(dowód: odpis umowy k. 32-35)

Dla zabezpieczenia spłaty pożyczki pozwany wręczył powódce weksel in blanco i upoważnił do jego uzupełnienia poprzez wpisanie sumy odpowiadającej aktualnemu zadłużeniu m.in. w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

(dowód: deklaracja wekslowa k. 9)

W dniu 11.08.2019r. powódka uzupełniła weksel na sumę 9919,09 zł z terminem płatności 10.09.2019r. i wezwała pozwanego do jego wykupienia.

(dowód: odpis weksla k. 6, oryginał w kasetce, okoliczność bezsporna)

Sąd zważył, co następuje.

Powódka jest posiadaczem weksla własnego, wystawionego przez pozwanego. Weksel był niezupełny w chwili wystawienia, wobec czego dłużnik mógł bronić się zarzutem, iż został uzupełniony niezgodnie z porozumieniem (art. 10 Pr. wekslowego). Pozwany podniósł taki zarzut, wskazując na niedozwolone postanowienia umowy pożyczki, której spłatę weksel zabezpieczał. Zarzut ten okazał się uzasadniony.

Zgodnie z art. 385¹ kc , postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne), co nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, co w szczególności odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

W okolicznościach sprawy pozwanemu bezspornie przysługuje status konsumenta, a umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca.

Istotą dobrego obyczaju jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. Z dobrymi obyczajami kłóci się zatem takie postępowanie, którego celem jest zdezorientowanie konsumenta, wykorzystanie jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowanie stosunku prawnego z naruszeniem zasady równości stron. W polskiej judykaturze wyjaśniono, że przez działanie wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - należy rozumieć wprowadzanie do wzorca klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron tego stosunku; rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza zaś nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków stron, wynikających z umowy, na niekorzyść konsumenta; ocena rzetelności określonego postanowienia

wzorca umownego może być dokonana za pomocą tzw. testu przyzwoitości, polegającego na zbadaniu, czy postanowienie wzorca jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów oraz jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone; jeżeli bez tego postanowienia znalazłby się on - na podstawie ogólnych przepisów - w lepszej sytuacji, należy uznać je za nieuczciwe (vide: wyrok SN z 27.11.2015r., I CSK 954/14 i powołane tam orzecznictwo). Z kolei Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyraził pogląd, iż dla oceny, czy zachodzi sprzeczność z dobrymi obyczajami (stosownie do dyrektywy 93/13/EWG) istotne jest czy przedsiębiorca, traktujący konsumenta w sposób sprawiedliwy i słuszny, mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument zgodziłby się na sporne postanowienie wzorca w drodze negocjacji indywidualnych (wyrok z 14 marca 2013 r., C-415/11).

Zawarta przez strony umowa przewidywała, że poza odsetkami i opłatą przygotowawczą w kwocie 129zł (które to postanowienia nie budzą zastrzeżeń) pozwany zapłaci powódce 4471 zł tytułem prowizji oraz 900 zł za samą możliwość skorzystania z odroczenia terminów płatności maksymalnie dwóch kolejnych rat albo obniżenia wysokości czterech rat (usługa (...)). Łączna suma dodatkowych kosztów to 5371 zł, co stanowi 97,65 % kapitału pożyczki. Ani postanowienia dotyczące prowizji, ani też postanowienia dotyczące usługi (...) nie określają głównych świadczeń stron umowy pożyczki. Należą do nich wyłącznie postanowienia dotyczące przedmiotu pożyczki i warunków jej zwrotu. Sąd Okręgowy w Toruniu konsekwentnie prezentuje stanowisko, iż prowizja, jak też inne koszty pożyczki powinny znajdować odzwierciedlenie w rzeczywistości ponoszonych przez pożyczkodawcę kosztach, a ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na pożyczkodawcy. W przypadku gdy ekwiwalentność prowizji nie zostanie wykazana, uznać należy, że postanowienia jej dotyczące stanowią klauzulę niedozwoloną, jako nieuzgodnione indywidualnie i kształtujące prawa oraz obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interes. Bez znaczenia jest przy tym, że sporne koszty mieszczą się w limicie , określonym w ustawie o kredycie konsumenckim. Dodatkowe opłaty nie mogą bowiem stanowić źródła zysku przedsiębiorcy i powinny być kształtowane w sposób odzwierciedlający rzeczywistości ponoszone koszty (tak przykładowo wyrok z 20 lutego 2019 r., sygn. akt VIII Ca 107/19 i wyrok z 20 marca 2019r., sygn. akt VIII Ca 72/19). Prowizja z natury rzeczy nie odzwierciedla ponoszonych kosztów, tylko zysk przedsiębiorcy. Powódka zresztą wyraźnie wskazała, iż stanowi ona dodatkowe wynagrodzenie za udzielenie pożyczki, a nie rekompensatę poniesionych kosztów (k. 58v). Także sama możliwość skorzystania przez biorącego pożyczkę z możliwości odroczenia terminów płatności rat lub ich obniżenia, nie powoduje po stronie dającego pożyczkę żadnych kosztów.

Mając powyższe na uwadze, sąd uznał postanowienia dotyczące prowizji i wynagrodzenia za usługę (...) za niedozwolone klauzule umowne, niewiążące pozwanego konsumenta. Eliminacja spornych klauzul, przy zachowaniu pozostałych warunków umowy (w tym postanowienia o spłacie pożyczki w 36 równych ratach), skutkuje obniżeniem podlegającego spłacie kapitału (o kwotę 5371zł), a w konsekwencji obniżeniem sumy należnych odsetek (z 1744 zł do 892,40 zł) i finalnie – wysokości miesięcznych rat (do kwoty 181,15 zł). W rezultacie, na dzień wypełnienia weksła suma wymagalnych rat wynosiła 1992,65 zł (11 x 181,15 zł). Tymczasem pozwany zapłacił łącznie 2848,60 zł (okoliczność bezsporna k. 26). Nie było więc podstaw do uzupełnienia weksła. Wypełnienie weksła in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem, zasadniczo nie powoduje jego zupełnej nieważności, natomiast wystawca jest zobowiązany wyłącznie w granicach porozumienia. W okolicznościach sprawy brak było jednak w ogóle podstaw do uzupełnienia weksła, wobec czego jego wypełnienie nie doprowadziło do powstania, po stronie pozwanego, zobowiązania do zapłaty jakiegokolwiek części sumy wekslowej.

Mając powyższe na uwadze i na podstawie powołanych przepisów prawa, sąd oddalił powództwo jako bezzasadne.

Powyższe rozstrzygnięcie nie oznacza, że pozwany nie jest zobowiązany do zwrotu pozostałej części pożyczki (z pominięciem sum, ustalonych na podstawie postanowień umownych, uznanych za niedozwolone). Powód dochodził roszczenia wekslowego i w toku procesu nie zmienił powództwa, wobec czego sąd mógł orzec wyłącznie o zasadności tego roszczenia (art. 321 § 1 kpc). Roszczenie o zwrot pożyczki nie było przedmiotem procesu, wobec czego nie ma przeszkód aby było dochodzone w odrębnym postępowaniu. Uprawomocnienie się wyroku ostatecznie przesądzi

jednak o tym, iż umowa pożyczki nie została skutecznie wypowiedziana pismem z 11.08.2019r., a pozwanego nie wiążą postanowienia umowne dotyczące prowizji i opłaty za Twój Pakiet (art. 365 § 1 kpc).

O kosztach postanowiono po myśli art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc. Zasądzona kwota odpowiada stawce wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi, ustanowionemu dla pozwanego z urzędu.